

Företaget med klippkort hos AD

Trioplast tillverkar inte bara de nyslagna fältens jättelika vita plastägg. Företaget producerar också centrala förhandlingar och stämningar till Arbetsdomstolen, AD. Det är något som inte stämmer i Smålandsstenar.

Text: HARALD GATU Foto: NIKLAS MAUPOIX

Mitt i den täta Smålandsskogen med utsikt över Isaberg ligger Hestravikens värdshus med sin trädgård, sina röda timmerhus och gulmålade sekelskiftesvillor och Nissan som flyter ut i en idyllisk vik av Algustorpsjön. Detta är, enligt värdfamiljens slogan, ett ställe där man låter tanken vakna.

Kanske fanns också just den förhoppningen hos passagerarna i den bilkaravan som en slaskig marsdag i år körde upp på värdshusets gårdsplan.

En efter en gick de in. Chefer från Trioplast i Smålandsstenar, representanter från de lokala facken; Johnny Gustafsson från södra fabriken, Esad Kasumovic från den norra.

Ditresta ombudsmän från IF Metall och arbetsgivarna i Stockholm dök upp som ett slags familjeterapeuter i ett söndrande äktenskap.

Efter år av oräkneliga centrala förhandlingar och ett knippe mål i Arbetsdomstolen skulle företaget och det lokala facket sätta sig ner och till slut finna ett nytt sätt att umgås.

Frågan gällde: krig eller samverkan?

Träffen i Hestra var både givande och trevlig, ansåg de flesta. Men efter några veckor brakade allt samman igen. Trioplast var åter

på väg till Arbetsdomstolen och i lokalpressen sa vd:n att facket hade för lite att göra. Några arbetare på utlandsuppdrag hade inte fått den ersättning avtalet gav rätt till.

Det blev fortsatt krig i stället för samverkan.

I folkmun kallas de dinosaurieägg, de där inplastade vita jättebollarna med ensilage som lyser på nyslagna sensommarfält. De tillverkas på Trioplast, ett familjeföretag med cirka fyrahundra anställda i Smålandsstenar, lett av en av landets okända miljardärer. Ekonomiskt starkt och välskött med ansvarskännande ägare som investerat sig in i framtiden.

Här kunde man få jobb till och med under nittiotalsdepressionen då Johnny Gustafsson

»I fortsättningen kan vi inte ta med några kollektivanställda.«

återvände till företaget. Han hade börjat som sextonåring på sjuttioalet och då rådde en hemtam stämning på Trioplast. Två gånger har han slutat, men kommit tillbaka.

Skillnaden mot förr är påtaglig: "Kostnader jagas överallt och kostnader är lika med personal." Och tempot är ännu tuffare. Det

finns de som inte ser någon mening med att ta med sig matlådan på skiftet. Man hinner ju ändå inte äta.

Ögonblicket var smått historiskt. Platsen: Wien i Österrike. För första gången fick arbetare från Trioplast åka ut och provköra en maskin som skulle vidare ner till fabriken i Saudiarabien. En av dem utförde utlandsjobbet på sin lediga tid. Övertiden räknades till 98 timmar på två veckor, femtio timmar mer än vad som tillåts.

Samtidigt fick tre andra arbetare åka med cheferna till mässan i Milano. När de kom hem tittade de vad avtalet sa om restidsersättning. Företaget nekade. Mats Larsson, vd, sa: "Blir det sånt här krångel kan vi i fortsättningen inte ta med några kollektivanställda."

Han kom som en fläkt utifrån en dag för sex år sedan från raffinaderiernas Stenungsund, Mats Larsson. Han kände sig så i alla fall. Smålandsstenar var slutet i sin egen kultur, upptäckte han snart. "Alla tycktes minnas alla oförrätter. Man var fast i det gamla. Bägge sidor. Jag ville se framåt."

Vad man än beslutar, säger han, vet alltid någon om ett gammalt lokalt avtal som säger något annat. "Tro mig: här har vi avtal från 1972 ►

Johnny Gustafsson kom till Trioplast redan som sextonåring. Han kan berätta om förvandlingen av ett litet familjeföretag som blivit större och hårdare. "Förr råde en hemtam stämning, det gick lätt att komma överens. Nu är det de som bestämmer, fullt ut."

Företagets inplastade ensilage-bollar har blivit en del av landsbygden. Trioplast är framgångsrikt och har enligt facket aldrig snålat med investeringar. "Men", säger Esad Kasumovic, "klimatet har blivit värre under senare år. Vi fick nya chefer och det innebar en rejäl krock."

som säger att vi ska ha rosor i rabatten!"

Han säger: "Jag vet inte varför vi bråkar egentligen."

När det gäller resorna utomlands tyckte han att arbetarna kunde ha samma traktamentsregler som tjänstemännen. Ingen extra restidsersättning enligt arbetarnas centrala avtal.

Han ångrar uttalanden om "fackligt trams" han gjort i lokaltidningen. Och han tillstår att klimatet på företaget kanske förändrades den dag han själv inte längre hade den täta kontakten med facket. Den överlämnades för några år sedan till en nyanställd platschef, i sällskap med personalchefen. "Vi har säkert gjort våra fel, men vi är alla människor. Nu måste vi gå vidare och hitta en dialog. Men kalla mig inte fackföreningsätare. Morfar, den gamle fackkämpen, skulle rotera i sin grav."

Lördagsdansen var i full gång på Gislepar-ken i Gislaved. Det är ett bra ställe med både rockklubb, nattklubb, bluesklubb, restaurang och bowlinghall och naturligtvis danskvällar med alla de stora dansbanden. Mikael Andersson, reparatör på Trioplast, gick dit den där lördagskvällen.

Han hade visserligen varit sjukskriven några dagar men kände sig allt piggare och ville framför allt komma ut och träffa kompisar. I vimlet stötte han ihop med en av arbetskamraterna som sa att "en förman undrat om du var hemma och festade om dagarna".

Mikael blev upprörd av det nedlåtande

påståendet. Han kände sig kränkt, orättvist påhoppad.

På natten när Mikael kom hem tog han telefonen och ringde förmannen och förklarade att han inte skulle gå runt och snacka skit.

Två veckor senare fick han sparken.

Företaget ansåg att Mikael hotat förman- nen. Fallet drogs inför Arbetsdomstolen som konstaterade att det inte fanns någon grund för företagets påstående. Domstolen ogiltigförklarade avskedandet men företaget vägrade återanställa honom. Mikael Andersson köptes ut för 32 månadslöner.

De ville visa att det var företaget och inga andra som bestämmer, säger Esad Kasumo-

»Morfar, den gamle fackkämpen, skulle rotera i sin grav.«

vic, klubbordförande på norra fabriken där Mikael jobbade. "De vill inte diskutera. Allt ska gå deras väg." Esad har tappat räkningen på alla centrala förhandlingar. "Nu senast lade de ut årsarbetstiden som de ville. De tycker bara att vi är gammalmodiga."

Mikael är inte den ende som köpts ut. En fackligt aktiv sades upp sedan företaget påstått att hon inte kunde omplaceras till ett lättare jobb efter en whiplash-skada. Hennes fall var på väg till AD när företaget löste ut henne. Omplaceringen av en annan anställd, även han fackligt aktiv, gick också till domstol.

Och nu väntar fem ytterligare att dras inför AD. En av dem är Leo Ehrenmalm som i dag pendlar till annat jobb i Göteborg. I två år var han klubbordförande. Han förhandlade mot en motpart, säger han, som fullkomligt struntade i lagar och avtal.

"Inte av ondo eller illvilja, utan av ren okunskap.

De är inte utbildade i ledarskap."

Fick nytt jobb. Svetsaren Mikael Andersson fick rätt i Arbetsdomstolen men löstes ut med 32 månadslöner.

Hestra värdshus väntar på nya bokningar från Trioplast och facket. Försöken fortsätter att finna ett sätt att umgås, trots AD-stämningen om restidsersättningen. Mats Larsson, vd:n, intygar att han tror på "dialogen, den täta kommunikationen och att glömma det gamla". Johnny Gustafsson, från södra fabriken, han säger att visserligen är det inte bara ens fel att två träter. Men undrar samtidigt varför inte företaget kan hålla sig till reglerna.

Nå, hur blir det: krig eller samverkan? Han dröjer vid svaret.

"Jag tror inte att de vill ha samverkan." ■